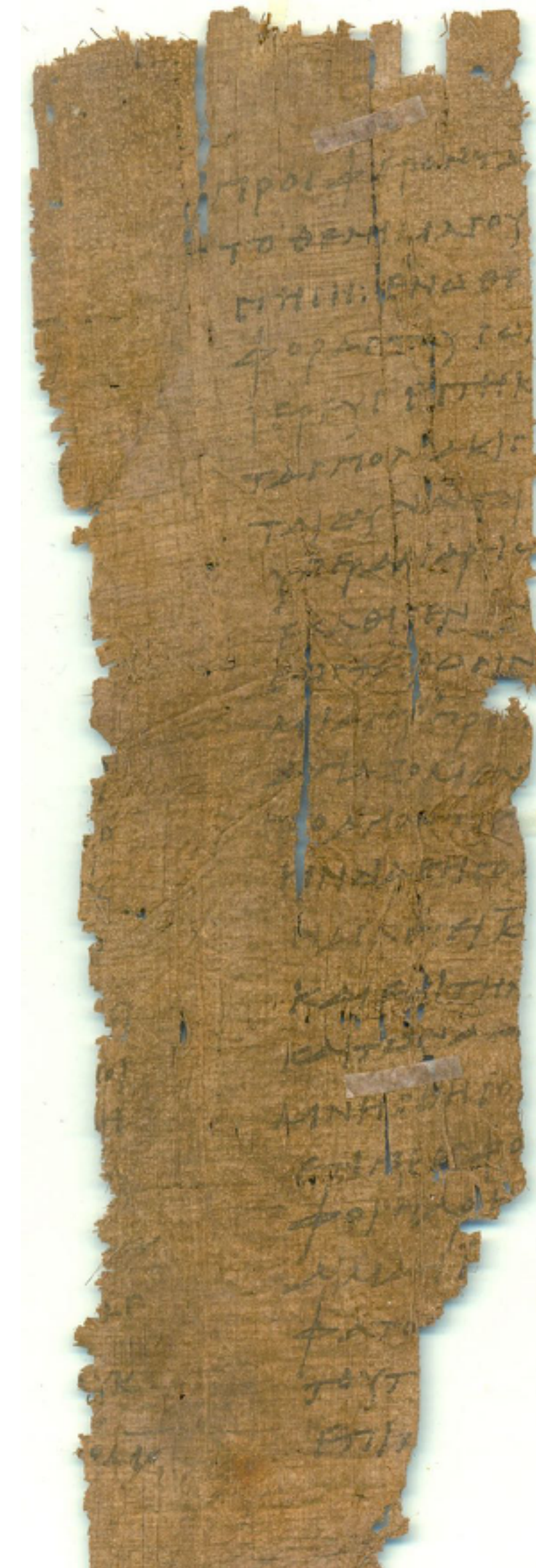

Hepr. 6–8

- I. Poika ylimpänä välimiehenä 1:5-7:28
 - B. Eksoduksen johtajia suurempi Välimies (3:1–5:10)
 - 3. Lukijoiden kypsymättömyys – 5:11–6:20
 - C. Leeviläisiä pappeja suurempi Välimies (7:1–28)
 - 1. Melkisedekin suuremmuus leeviläisiin nähden (7:1–10)
 - 2. Jeesuksen asettaminen Melkisedekin papputeen (7:11–17)
 - 3. Jeesuksen suuremmuus leeviläisiin nähden (7:18–28)
 - II. Uuden liiton Välimiehen ylimmäinen virka 8:1–10:39
 - A. Johdanto Kristuksen uuden liiton pappisvirkaan (8:1–13)
-

Ⲣ13 (Papyrus 13), n. 225–250 jKr.

Eksoduksen johtajia suurempi Välimies (Hepr. 3–5)

3. Lukijoiden kypsymättömyys - 5:11–6:20

- laiskoja kuulemaan (5:11)
- lapsia!
 - Jumalan sanan alkeiden / aakkosten (τὰ στοιχεῖα) opetuksen tarpeessa opettamiskyvyn sijaan (5:12)
 - maidon tarpeessa kiinteän ruoan sijaan (yleinen hellenistinen tapa puhua opetuksesta, vrt. Epiktetos ja Filon; 5:12)
 - kokemattomia / taitamattomia vanhurskauden sanassa (5:13) = ei osaa puhua
 - aistit eivät ole tottuneet ja harjaantuneet erottamaan hyvää pahasta (5:14)
 - viittaus marttyyrikuoleman väistämiseen (William L. Lane, *Hebrews 1–8*, s. 138)?

Eksoduksen johtajia suurempi Välimies (Hepr. 3–5)

3. Lukijoiden kypsymättömyys - 5:11-6:20

- Jättäkäämme sentähden Kristuksen sanan (τὸν λόγον) alkeet ja pyrkikäämme täysi-ikäiseen kypsyyteen (ἐπὶ τὴν τελειότητα) (6:1)
 - perustusta ei tarvitse enää laskea (6:1–2): 6 uskon artiklaa, jotka liittyvät ylipapilliseen kristologiaan Hepr. tulevissa luvuissa (Lane, s. 140)
 - parannus kuolleista teoista: 9:14 (leeviläisen pappeuden ulkonaiset säännöt)
 - usko Jumalaan: 11 (uskon kautta esi-isätkin pelastuivat)
 - opetus kasteista: 9:9–10, 19; 10:22 (leeviläiset pesut vrt. Kristuksen veren pesu)
 - opetus kätenpäällepanosta (leeviläisten pappien virkaan asettamisessa)
 - opetus kuolleiden ylösnousemuksesta: 10:27; 11:35; 12:29 (ml. viimeisestä tuomiosta)
 - opetus iankaikkisesta elämästä: esim. 12:18–

Eksoduksen johtajia suurempi Välimies (Hepr. 3–5)

3. Lukijoiden kypsymättömyys - 5:11-6:20

- Me-muotoinen rohkaisu oikeaan suuntaan (6:3)
- Täydellinen uskosta luopumisen vaara on tosi, siksi vahva varoitus (6:4–8)
 - valistaminen (φωτίζω) = kaste? + evankeliumin saarnan valo
 - maistaminen (γεύομαι) = ehtoollinen? + Pyhän Hengen osallisuus seurakunnassa uuden luomisen voimasta Jumalan hyvä sanan kautta
 - luopuminen (παράπτω) = LXX:n termi tarkoitushakuiselle ja laskelmoidulle Jumalasta luopumiselle (2. Moos. 20:27; 22:4; Viis. 6:9; 12:2; Lane, s. 142)
 - vrt. Hepr. 3:12 ”paha, epäuskoinen sydän, niin että hän luopuu elävästä Jumalasta”
 - Jumalan Pojan ristiinnaulitseminen uudelleen ja häpäiseminen = julkinen kieltäminen
- ymmärrettävä maanviljelysvertaus Genesiksen valossa, jj. 7–8

**”Ja Loot nosti silmänsä ja näki koko Jordanin lakeuden olevan runsasvetistä seutua; ennenkuin Herra hävitti Sodoman ja Gomorran, oli se Sooariin saakka niinkuin Herran puutarha, niinkuin Egyptin maa... Ja Herra antoi sataa Sodoman ja Gomorran päälle tulikiveä ja tulta, Herran tyköä taivaasta.”
(1. Moos. 13:10; 19:24)**

Sodoma ja Gomorra tulessa, Jacob de Wet II, 1680

Eksoduksen johtajia suurempi Välimies (Hepr. 3–5)

3. Lukijoiden kypsymättömyys - 5:11–6:20

- Älkää säikähtäkö tästä laista! (Hepr. 6:9)
- Kirjeen vastaanottajien usko näkyy rakkauden teoissa seurakunnassa (6:10–11)
- Intoa / huomiota (σπουδή) tulee olla velttouden sijaan, jotta toivon varmuus säilyy loppuun asti (6:11)
- Toisten usko ja kärsivällisyys esikuvina (6:12): esikuvia mm. 6:13–20; 11:1–12:3 ja 13:7
- Jumalan lupaukset ja vala (= nämä kaksi) itsensä kautta ovat varmoja, koska Jumala ei muutu! (6:13–18)
 - ”ja näin Aabraham, kärsivällisesti odotettuaan, sai, mitä luvattu oli” (6:15)
 - ”me, jotka olemme paenneet pitämään kiinni edessämme olevasta toivosta” (6:18)
 - paeta (καταφεύγειν) LXX:ssä turvakaupunkeihin vihollisilta pakenemista (5. Moos. 4:42; 19:5; Joos. 20:9) = Kristuksessa meillä on turvapaikka synniltä, kuolemalta ja perkeleeltä!

Johdanto lukuun 7

Jeesus avasi tien Jumalan läsnäolon paikkaan

- ”Se toivo meille on ikäänkuin sielun ankkuri, varma ja luja, joka ulottuu esiripun sisäpuolelle asti, jonne Jeesus edelläjuoksijana meidän puolestamme on mennyt, tultuaan ylimmäiseksi papiksi Melkisedekin järjestyksen mukaan, iankaikkisesti.” (6:19–20)

Rekonstruktio ylipapista esiripun edessä ilmestysmajassa

Leeviläisiä pappeja suurempi Välimies (Hepr. 7)

1. Melkisedekin suuremmuus leeviläisiin nähden (7:1-10)

- Melkisedek on leeviläisiä pappeja ylempi (1. Moos. 15:18–19)
 - Saalemin = rauhan kuningas, ”Vanhurskauden Kuningas”
 - Jumalan, Korkeimman, pappi
 - siunasi Abrahamin
 - Abraham antoi kymmenykset hänelle
 - näin Leevikin Abrahamin kupeissa maksoi kymmenykset (7:9–10)
- isätön, äiditön, suvuton, jolla ei ole päivien alkua eikä elämän loppua (7:3)
 - päätelmää 1. Moos. 15:n ”hiljaisuudesta” näistä aiheista
 - toisenlainen kuin leeviläiset papit, joilla piti olla todennettu sukulinja
 - esikuvaa Jumalan Pojan vastaavasta iankaikkisesta pappeudesta

Leeviläisiä pappeja suurempi Välimies (Hepr. 7)

2. Jeesuksen asettaminen Melkisedekin pappeuteen (7:11-17)

- Kristuksen iankaikkinen pappeus Melkisedekin järjestyksen mukaan, ei Aaronin / Leevin (7:11)
 - Tämä muutti myös lain pappeudesta: uusi liitto (7:12)
 - Kristus Juudan sukua, ei Leevin (7:13-14)
 - Kristus ei pappi lihallisen käskyn lain mukaan, vaan katoamattoman elämän(sä) voiman mukaan (7:15-17)
 - Ps. 110:4 puhuukin ”hänestä”!
-

Leeviläisiä pappeja suurempi Välimies (Hepr. 7)

3. Jeesuksen suuremmuus leeviläisiin nähden (7:18–28)

- Leeviläinen pappeus kumotaan **nyt** voimattomana ja hyödyttömänä, koska Kristus on esikuvan täyttymys ja siten voimakkaampi ja hyödyllisempi (7:18; ”oli” huono käänös)
 - Kristus on parempi toivo, jonka kautta lähestymme Jumalaa (7:19)
 - Kristuksen pappeudesta on Jumalan sanan vala (leeviläisistä ei mitään valaa): Ps. 110:4! (7:20–21)
 - parempi liitto, jonka takaaja (ἑγγυος, vain tässä) Jeesus on (7:22)
 - velan takaaja
 - omalla hengellään toisen takaaja
 - Jeesuksen katoamaton ja iankaikkinen pappeus vrt. leeviläisten vaihtuva pappeus (7:23–25)
 - -> voi täydellisesti pelastaa ne, jotka hänen kauttaan tulevat Jumalan luo, koska hän elää aina toimittaakseen rukouspalvelusta heidän puolestaan iankaikkisena pappina
 - Tiivistelmä: Jeesus, täydellinen, synnitön ja kertakaikkinen uhri kansan edestä (7:26–28)
-

Uuden liiton Välimiehen ylimmäinen virka (Hepr. 8–10)

A. Johdanto Kristuksen uuden liiton pappisvirkaan (Hepr. 8)

- Vanhan liiton ilmestysmaja ”esimerkkinä ja varjona” Kristuksen taivaalliselle temppelille (8:1–5)
 - Ylipappina Majesteetin valtaistuimen oikealla puolella taivaissa
 - Kristus on λειτουργός (*leitourgós*) eli liturgi oikeassa kaikkeinpyhimmässä, jonka Herra on pystyttänyt
 - Kristus maan päällä uhrasi itsensä muttei leeviläisen pappeuden sääntöjen mukaan (8:3–4)

Ilmestysmajan rekonstruktio VT:n mittojen mukaan Timnan kansallispuistossa

Uuden liiton Välimiehen ylimmäinen virka (Hepr. 8–10)

A. Johdanto Kristuksen uuden liiton pappisvirkaan (Hepr. 8)

- Kristus paremman liiton välittäjänä (8:6–13)
 - jalompi virka (leitourgía)
 - perustettu paremmille lupauksille
 - moitittava vanha liitto vai moitittavat syntiset ihmiset? (8:7–12; lainaus Jer. 31:31–34)
 - ainoa VT:n teksti, jossa puhutaan ”uudesta” liitosta
 - vanha lähellä häviämistä = temppelipalvelus yhä käynnissä Hepr. aikana
 - kirjoitettu siis ennen 70 eKr.